

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Blanky Kapitánové a soudkyň Mgr. Zdeňky Winklerové a JUDr. Ivety Veselé ve věci

žalobců: a) **Ing. D. W.**, narozená xxx
bytem xxx, xxx

b) **S. W.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx

c) **A. W.**, narozený xxx
bytem xxx, xxx

všichni zastoupeni advokátem Mgr. Petrem Novákem
sídlem Vídeňská 546/55, 639 00 Brno

proti

žalované:

Air Serbia
sídlem Jurija Gagarina 12, 110 70 Belgrade, Srbsko - Serbia

o zaplacení částky 1 800 EUR s příslušenstvím a 2 749,40 AUD s příslušenstvím, k odvolání žalobců proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 8. září 2021, č. j. 18 C 125/2017–135,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve vyhovujících výrocích o věci samé (I., II. a III.) **mění** tak, že **se zamítá** žaloba, kterou se každý žalobce domáhal po žalované zaplacení částky 600 EUR se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně za dobu od 20. 10. 2016

do zaplacení a částky 916,46 AUD se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně za dobu od 20. 10. 2016 do zaplacení.

- II. Žalobci jsou povinni zaplatit žalované náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů ve výši 5 400 Kč do tří dnů od právní moci.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně uložil žalované samostatnými výroky (I. až III). zaplatit každému ze žalobců 600 EUR se zákonným úrokem z prodlení za dobu od 20. 10. 2016 do zaplacení a 916,46 AUD se zákonným úrokem z prodlení za dobu od 20. 10. 2016 do zaplacení. Na nákladech řízení pak žalované uložil zaplatit žalobcům 115 507,80 CZK do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobců (výrok IV.).
2. Takto rozhodl o žalobě doručené soudu dne 28. 6. 2017, kterou se žalobci domáhali náhrady škody s odůvodněním, že dne 17. 7. 2014 se měli zúčastnit letu žalované č. xxx s plánovaným časem odletu dne 17. 7. 2014 ve 20:55 hod z Prahy do Abu Zabí s přestupem v Bělehradu. Žalobci se dostavili k odbavení v místě odletu, ale byl jim odepřen nástup na palubu letadla a žalobci tak odletěli do svého cílového místa o 13 dnů později, přičemž museli navíc uhradit administrativní poplatek ve výši 2 749,40 AUD.
3. Žalovaná vznesla námitku promlčení s poukazem na srbské právo.
4. Obvodní soud svým prvním rozsudkem ze dne 6. 5. 2019, č. j. 18 C 125/2017-68, žalobu zamítl s poukazem na dvouletou promlčecí lhůtu dle článku 35 odst. 1, 2 Úmluvy o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě (Montrealská úmluva publikovaná v České republice pod č. 123/2003 Sb. m.s.). Odvolací soud tento rozsudek zrušil usnesením ze dne 11. 11. 2020, č. j. 25 Co 277/2020-102 s pokynem, že v případě částky 1 800 EUR (resp. 3x 600 EUR) se jedná o nárok vyplývající z čl. 7 Nařízení Rady (ES) č. 261/2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje Nařízení (EHS) č. 295/91, dále jen „Nařízení č. 261/2004“, což znamená, že hmotněprávní otázky neupravené přímo nařízením č. 261/2004 nelze řešit podle Montrealské úmluvy, ale rozhodným právem pro posouzení důvodnosti námitky promlčení je tak ohledně nároků podle z čl. 7 Nařízení 261/2004 české právo, které dle § 629 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v platném znění (dále jen „o. z.“), stanoví promlčecí lhůtu na tři roky. K požadavku na zaplacení částky 2 749,40 AUD jako nákladů na administrativní poplatek za zajištění náhradního letu, pak odvolací soud obvodnímu soudu vytkl, že chybí právní kvalifikace tohoto nároku.
5. K procesní stránce pak obvodní soud připomněl, že žalovaná se svou dobrovolnou nepřítomností na jednání, ke kterému byla řádně předvolána, vzdala možnosti poučení dle § 118a o. s. ř. k prokázání tvrzení, že žalobci neměli platné doklady.
6. Soud prvního stupně zjistil tento skutkový stav: Žalovaná neumožňuje nezletilým mladším 5 let cestovat na dané trase bez zákonného zástupce, popř. jiné osoby nad 16 let a nezletilým od 5 do 12 let žalovaná nepovoluje cestovat na dané trase bez zletilého nebo bez oficiálního doprovodu. Žalobci měli odletět 17. 7. 2014 ve 20:55 hod. z letiště v Praze do Abu Zabí s přestupem v Bělehradu letem č. xxx (resp. č. xxx z Bělehradu do Abu Zabí), který provozovala žalovaná (tj. letová vzdálenost přes 3 500 km). Odletěli však až dne 30. 7. 2014 z letiště Praha do Bělehradu letem xxx a z Bělehradu do Abu Zabí letem xxx. Žalobci uhradili žalobkyni (*pozn. odvolacího soudu: správně má být žalované*) částku v celkové výši 2 749,40 AUD, která představuje dodatečné poplatky

za náhradní let. Žalobci žalovanou vyzvali výzvou ze dne 13. 9. 2016 a e-mailem ze dne 10. 11. 2016 (doručeným dne 10. 11. 2016) k zaplacení kompenzace ve výši 1 800 EUR za odepření nástupu k letu č. xxx (koupeného jako xxx) dne 17. 7. 2014 a částky 2 749,40 AUD jakožto náhrady za uhrazené administrativní poplatky a nové letenky. K důvodům odepření vstupu na palubu dne 17. 7. 2014 soud uvěřil žalobcům, že žalovaná žalobkyni a) odepřela vstup na palubu s odůvodněním, že nemá platné vízum do Austrálie, ač jí pohraničním operačním střediskem DIBP (tj. Národního úřadu Canberra pro přistěhovalectví a ochranu hranic) dne 22. 7. 2014 bylo sděleno, že žalobkyně a) může přicestovat do Austrálie.

7. Svou mezinárodní příslušnost obvodní soud dovodil z místa odletu (Letiště Praha), které je v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 6, a to v souladu s čl. 7 Nařízení rady (ES) č. 1215/2012 (*srov. rozsudek SDEU ze dne 9. 7. 2009 ve věci C-204/08, P. R. proti Air Baltic Corporation a odůvodnění kasacího usnesení Městského soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 25 Co 277/2020-102*).
8. Po právní stránce soud prvního stupně aplikoval čl. 4 odst. 3, čl. 7 odst. 1 a čl. 8 Nařízení č. 261/2004) a uzavřel, že každý ze žalobců právo na náhradu ve výši 600 EUR, když jim byl odepřen nástup na palubu letadla proti jejich vůli, ačkoliv splnili podmínky pro absolvování předmětného letu s letovou vzdáleností nad 3 500 km. Žalovaná žalobkyni a) neumožnila vstup na palubu, ač měla platné cestovní doklady, přičemž žalobcům b) a c) byl vstup na palubu fakticky odepřen, když nemohli v souladu s nastavenými pravidly žalované cestovat bez doprovodu dospělého, tj. žalobkyně a). Navíc i kdyby žalobkyně a) neměla platné vízum do Austrálie, jednalo by se o odepření nástupu na palubu dle článku 4 odst. 3 Nařízení 261/2004, neboť žalovaná měla poskytnout přepravní služby do Abu Zabí, které se nenachází v Austrálii, tzn., přepravou žalobkyně a) by neporušila své povinnosti vůči této zemi. Nárok na zaplacení 2 749,40 AUD vyplývá z porušení čl. 8 odst. 1 písm. b) Nařízení 261/2004, protože žalovaná žalobcům neumožnila přebookování letenek na nejbližší možný termín bez dalších dodatečných poplatků. Dle Sdělení komise: Pokyny pro výklad nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 15. 6. 2016, letecký dopravce musí nést náklady na přesměrování nebo zpáteční let a musí cestujícímu proplatit náklady na let, které mu vzniknou v případě, že letecký dopravce nesplní svou povinnost nabídnout přesměrování nebo návrat za srovnatelných dopravních podmínek při nejbližší příležitosti.
9. Ke vznesené námitce promlčení obvodní soud poukázal na to že rozhodným je české právo, konkrétně § 629 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), který stanoví promlčecí lhůtu na 3 roky a nárok tak promlčen není.
10. Přiznání práva na úrok z prodlení obvodní soud odůvodnil ust. § 1970 o. z.; výši tohoto úroku z prodlení nařízením vlády č. 351/2013 Sb.
11. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o.s.ř. ve prospěch zcela úspěšných žalobců. Jejich náklady tvoří zaplacený soudní poplatek ve výši 9 294 Kč a náklady na právní zastoupení ve výši dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).
12. Tento rozsudek napadla žalovaná včasným i přípustným odvoláním, domáhá se zamítnutí žaloby. Má za to, že žalobci neprokázali, že byli dne 17. 7. 2014 odmítnuti k letu chybou žalované; žalované neposkytli jediný důkaz (např. kopii cestovního pasu, víza, resp. jakýkoliv doklad, ke kterému by se žalovaná mohla vyjádřit). Žalovaná pak tolik let od sporné události není schopna ověřit, co se stalo. Zopakovala, že podle srbského práva je promlčecí lhůta 2 roky a není tak poté ze zákona povinna uchovávat údaje o cestujících. Použití českého práva považuje za nesprávné, neboť to vede k nejistotě. Dále pak žalovaná zopakovala obecná pravidla platná pro leteckou dopravu do

Austrálie, kdy požadované elektronické schválení ETA je kontrolováno ve všech systémech kontroly odletu při odbavení, což umožňuje automatické získání odpovědi, zda je cestující „OK board“ či nikoliv. Tento obecný systém pak soud vůbec nehodnotil a žalobci nepředložili ani cestovní pasy ani čísla letenek do Austrálie, z čehož žalovaná dovozuje, že uvedenými doklady vůbec nedisponovali. Za platné doklady si odpovídají sami cestující. To, že žalobci mohli odcestovat po 13 dnech, nemá žádnou vypovídací hodnotu o tom, zda mohli vycestovat i 17. 7. 2014, resp. to potvrzuje tvrzení žalované o tom, že nezbytnou dokumentaci v té době neměli.

13. Žalobci navrhli potvrzení napadeného rozhodnutí. Tvrzení o tom, že nepředložili žalované kopii cestovních dokladů, považují za účelové. Mají za to, že žalovaná učinila nesporným, že žalobci měli na předmětný let zakoupenou letenku, a tudíž platnou rezervaci, navíc žalobci předložili rezervaci a cestovní itinerář. S námitkou o nepoužitelnosti českého práva žalobci nesouhlasí. Úvaha žalované o tom, že žalobci neměli patné cestovní pasy, je nepodložená; žalobci prokázali, že měli platná víza.
14. Odvolací soud přezkoumal podle § 212, § 212a, § 214 odst. 1 o.s.ř. napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, a po doplnění dokazování dospěl k závěru, že odvolání je opodstatněné.
15. Soud prvního stupně zcela správně dovodil pravomoc českých soudů k projednání, která je dána dle čl. 26 Nařízení Brusel I bis. Rovněž právní posouzení věci podle Nařízení č. 261/2004 je zcela správné, stejně jako závěr, že pro otázky tímto nařízením neřešené (tedy zejména pro otázku promlčení) je rozhodným právem právo české (*viz rozsudek Soudního dvora ze dne 22. listopadu 2012 ve věci J. C. M. proti Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV C-139/11*).
16. Odvolací soud vycházel z odvoláním nezpochybněných skutkových zjištění soudu prvního stupně; tedy zejména z toho, že žalobci se do místa určení dostali se zpožděním 13 dnů (namísto plánovaného 17. 7. 2014) a poprvé vyzvali žalovanou k náhradě škody 13. 9. 2016 a poté ještě e-mailem ze dne 10. 11. 2016.
17. Odvolací soud si je vědom toho, že ve svém předchozím rozhodnutí vyložil, že nárok žalobců není ve smyslu obecné promlčecí lhůty v ust. § 629 o. z. promlčen. Jednalo se však o reakci na to, že obvodní soud aplikoval Montreálskou úmluvu, která upravuje kratší promlčecí lhůtu. V mezidobí se pak judikatura českých soudů ustálila v tom, že rovněž na vztahy dle Nařízení č. 261/2004 se aplikuje mimo jiných též ust. § 2553 o. z. *K tomu srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2023, č. j. 33 Cdo 3206/2022-73*. O tomto svém právním názoru odvolací soud poučil při jednání dne 31. 8. 2023. Zástupce žalobců poukázal na to, že námitka promlčení byla odůvodněna srbským právem, a proto nesouhlasí s tím, že by se žalobci dovolali promlčení ve smyslu § 2553 o. z.
18. Podle § 2578 o. z. podrobnější úpravu přepravy osob a věcí stanoví jiný právní předpis, zejména předpisy, kterými se stanoví přepravní řády, nestanoví-li tak přímo použitelný předpis Evropských společenství.
19. Podle § 2553 odst. 1, 2, 3 o. z. jedná-li se o pravidelnou přepravu osob, stanoví přepravní řády, jaká práva má cestující vůči dopravci, nebyla-li přeprava provedena včas (1). Při nepravidelné přepravě osob nahradí dopravce škodu vzniklou cestujícímu tím, že přeprava nebyla provedena včas; podmínky a rozsah náhrady stanoví přepravní řády (2). Práva podle odstavců 1 a 2 musí cestující uplatnit u dopravce bez zbytečného odkladu. Nebylo-li takové právo uplatněno nejpozději do šesti měsíců, soud je nepřizná, namítne-li dopravce, že právo nebylo uplatněno včas (3).
20. V tomto případě pak sporná otázka promlčení není upravena ani v nařízení EU ani v přepravním řádu žalované (resp. sama žalovaná odkazovala jen na srbské právo) a uplatní se tak dispozitivní

úprava obsažená v o. z. Samotné Nařízení č. 261/2004 přitom předpokládá jistou notifikaci cestujícího, neboť samo nepodmiňuje výplatu paušalizovaného odškodnění pouhým naplněním podmínek daných Nařízením č. 261/2004. Nařízení č. 261/2004 je naopak založeno na povinnosti dopravce informovat cestující v případě zpoždění letu o jejich nastalých právech, a to i formou odkazu na existující typizovaný formulář vydaný právě pro tyto účely. Tomu odpovídá i dikce odstavce 20 preambule, ale i článků 14 a 5 odst. 1 písm. c) Nařízení č. 261/2004. Ustanovení § 2578 o. z. rovněž nepředpokládá podrobnější úpravu přepravy osob a věcí pouze přepravními řády, ale stanoví, že může být upravena zejména přepravními řády, pokud neexistuje přímo aplikovatelný předpis evropské unie. S ohledem na hmotněprávní charakter lhůty v ust. § 2553 odst. 3 o. z. je nutné, aby byl projev vůle byl ve stanovené lhůtě nejen odeslán, nýbrž musí být doručen (*srov. H., J. Smlouvy o přepravě v občanském zákoníku. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 47*).

21. Sami žalobci pak tvrdí, že uplatnili svůj nárok až po marném uplynutí maximální zákonné objektivní lhůty 6 měsíců dle ust. § 2553 odst. 3 o. z. Jen na okraj pak odvolací soud dodává, že subjektivní lhůta („bez zbytečného odkladu“) pro uplatnění nároku je ještě kratší, avšak soud se na dokazování v tomto směru nezaměřoval, neboť bylo prokázáno, že došlo k promlčení nároku nepochybně uplynutím objektivní lhůty. Vzájemný vztah těchto dvou promlčecích dob je takový, že skončí-li běh jedné z nich, právo se promlčí, a to i vzdor tomu, že by cestujícímu ještě běžela i druhá promlčecí doba.
22. Existence dlouhotrvajících a nenaplněných subjektivních práv a povinností je nežádoucí. Žádný dlužník totiž nemůže být vystaven časově neomezené hrozbě uplatnění a vymáhání povinností, jež mu v minulosti vznikly vůči konkrétnímu věřiteli. Proto je třeba osoby, kterým svědčí dospělé subjektivní právo, motivovat, aby včas činily takové úkony, které zabezpečí průchod jejich nárokům. Touto motivací je právě institut promlčení (*viz S., K. Námitka promlčení jako procesní institut. Právní rozhledy, 2012, č. 8, s. 284-287*).
23. K povaze této námitky se odborná literatura i judikatura vyjadřují opakovaně. Námitka promlčení je námitkou s hmotněprávními důsledky, vznesení námitky promlčení se posoudí podle výkladových pravidel pro právní jednání ve smyslu § 555 a násl. o. z. Judikatura již konstatovala, že je zcela dostatečná formulace, že promlčecí lhůta uplynula (*srov rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 504/2007*). Nastoupení účinků dovolání se promlčení není podmíněno přiléhavou kvalifikací věřitelova práva ze strany dlužníka; důvodnost námitky promlčení soud zkoumá ve vztahu k nároku uplatněnému žalobou a není významné, jak účastníci nárok kvalifikovali po právní stránce a z jakých právních důvodů byla námitka promlčení vznesena. (*srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21.8.2003, sp. zn. 29 Odo 162/2003, publikované pod R 13/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 32 Cdo 2626/2009, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2019 sp. zn. 29 Cdo 4806/2017*). Nelze souhlasit s názorem, že by dlužník dovolávající se promlčení musel v rámci samotné námitky promlčení uvést skutečnosti, z nichž dovozuje uplynutí promlčecí lhůty, *shodně viz B., L. § 610 [Námitka promlčení]. In: L., P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1956, marg. č. 7.*
24. Z uvedeného tak jednoznačně vyplývá, že není povinností žalované, aby právně kvalifikovala svou námitku promlčení, tedy ani aby správně specifikovala právní řád, natož konkrétní právní normu; pouhý omyl v právním posouzení tedy nečiní námitku promlčení neúčinnou. Žalovaná jasně uvedla, že uplatnění nároku několik let po škodné události jí znemožňuje procesní obranu, neboť již nemá relevantní podklady, což odůvodnila tím, že podle srbského práva je promlčecí lhůta jen dva roky, a domáhala se zamítnutí žaloby pro zánik pohledávek žalobců pro plynutí času.

25. Odvolací soud tak uzavřel, že žalovaná se promlčení dovolala po právu, a proto žalobcům nelze právo na náhradu škody přiznat.
26. Odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé změnil postupem dle § 220 odst. 1 o.s.ř.
27. O nákladech řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 1 a § 224 odst. 2 o. s. ř., když ve věci samé zcela úspěšné žalované vznikly náklady na zaplacený soudní poplatek za odvolání 4 500 Kč dle výzvy č.l. 175, a dále náklady 3 x 300 Kč za vyjádření z 13. 8. 2018 (č.l. 40), vyjádření z 8. 6. 2021 (č.l. 123) a odvolání z 18. 3. 2022 (č.l. 153) dle § 153 odst. 3 o. s. ř. a § 1, 2 vyhlášky č. 254/2015 Sb. (celkem tedy 5 400 Kč). Lhůta k plnění byla stanovena podle § 160 odst. 1 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je** přípustné dovolání za podmínek stanovených v § 237 o. s. ř. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 6.

Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen odvolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Proti výroku o nákladech řízení není dovolání přípustné.

Praha 31. srpna 2023

JUDr. Blanka Kapitánová v. r.
předsedkyně senátu